

SVETOVNA GOSPODARSKA KRIZA

A)

- **pride zaradi cenovnega nesorazmerja med kmetijskimi in industrijskimi izdelki**
- polna skladišča, nižje cene, odpuščanje delavcev
- po 1. sv. vojni so VB, Nemčija in Italija v hudi krizi (vojna jih je izčrpala)
- ZDA zalaga države z izdelki na kredite
- ker je bilo preveč kreditov, niso plačali delovne sile, surovin
- \$ je osnovna valuta in nastavlja razmerje med valutami
- v Evropi vojaki iščejo delo, zato se nižajo mezde
- ljudje se selijo v ZDA, ki je glavno pribežališče
- v 20. stoletju tehnične izboljšave povzročijo ind. razvoj, ki je odvisen od energije (predvsem nafte in elektrike) in surovin; razvije se tudi promet
- države, ki so bile močne pred vojno, so močne še naprej (Nem. – kemična, ker nimajo surovin)
- nerazvite države so še vedno odvisne od razvitih
- težave v kmetijstvu

B)ZDA

- v Am. v 20.letih ljudje kupujejo delnice – masovni nakupi (prodali kmetije in špekulirali na borzi)
- prekomerno število delnic je povzročilo padec in ljudje so v paniki prodajali delnice – **kriza**
- **25.10.1929 – črni petek**
- industrijska proizvodnja pade na raven iz leta 1905 (na 1/3 tedanje)
- kmetje bežijo v mesta (množica brezposelnih), države zapirajo meje pred tujim blagom
- pride do zapore svetovne trgovine, razvrednotenje denarja (firme propadajo)
- 1932 – **30 mio** ljudi je brezposelnih, 100 mio trpi zaradi pomanjkanja
- **SZ nima krize** (izolirana od sveta)
- v ZDA 1933 Roosevelt – **New deal plan:** - zlato podlago denarja nadomestijo s srebrno in ponovno napolnijo rezerve

preživijo

- kredite dajo le firmam, ki imajo možnost, da
- uvede javna dela, da imajo ljudje od česa živeti (prekopi, ceste)
- socialna podpora
- preobrazba kmetijstva

- po 1934 je kriza rešena

C)Evropa

- v Evropi so krizo reševali na napačen način
- oboroževalna idustrija v veliki meri blaži krizo (nacisistične države)